

TTIP-vinden har vendt

Den folkelige motstanden mot EU/USA-handelsavtalen TTIP vokser seg kraftigere i flere land. Vi har et ansvar for at den også blir sterkere i Norge.

Mandag begynner 13. TTIP-forhandlingsrunde i New York. Samtidig er motstanderne på offensiven, mens pessimismen brer seg blant forhandlerne.

– **Sannsynligheten, eller faren, for å nå fram til en avtale avtar, sier Matthias Fekl, minister med ansvar for fransk utenrikshandel, ifølge NTB.** Fekl, som har deltatt i forhandlingene i månedsvis, har tidligere gått hardt ut mot amerikanerne for å være for sta. Til den tyske tv-kanalen RTL sier han nå at han ikke tror det vil bli en enighet før årsskiftet.

Blir ikke EU og USA enige før

nyttår, får ikke president Barack Obama ansvaret for å ro avtalen i land. I stedet vil ansvaret falle på hans etterfølger. Både Hillary Clinton, Donald Trump, Bernie Sanders og Ted Cruz har uttalt seg negativt om TPP, en TTIP-lignende avtale mellom USA og flere land langs Stillehavet. I skarp kontrast til Obama. Er de konsekvente, vil de være tilsvarende skeptiske til TTIP.

Derfor har signalene vært at Obama er plent nødt til å være mannen som presser avtalen gjennom. Hans etterfølger vil ha forpliktet seg til nye harde runder, eller til å avfeie avtalen blankt.

Samtidig vokser skepsisen i Europa. I første runde av det østerrikske presidentvalget, som ble avholdt i helga, fikk en høyrevridd og en venstrevridd TTIP-motstander henholdsvis flest og nest flest stemmer. De

Oppsummert

Forhandlinger

1 Runde tretten i forhandlingene mellom EU og USA om den omfattende handelsavtalen TTIP begynner førstkommande mandag.

Hastverk

2 Partene har hastverk og håper å få avtalen til behandling i nasjonsforsamlingene mens Barack Obama fortsatt er president i USA.

Motstand

3 Samtidig øker TTIP-motstanden i befolkningen både i USA og i Europa. Også i Norge begynner folk å få øynene opp for avtalen.

etablerte partienes kandidater ble feid av banen. I avsluttende valggrunde har østerrikerne dermed valget mellom Frihetspartiets kandidat og De grønnes kandidat. De er svært forskjellige, men begge er grunnleggende kritiske til såkalt frihandel.

Norge er ikke part i TTIP-forhandlingene. Vi er derimot part i den lignende TISA-prosessen, hvor tjenester ligger i potten, og også avtaler som TTIP og EU-Canada-avtalen CETA berører oss direkte gjennom EØS og handelen med EU.

Derfor kan vi ikke sove mens avtalene forhandles og evalueres bak lukkede dører. Norge fortjener også en politisk ledelse som nekter å underminere innbyggernes rettigheter til fordel for verdens aller rikeste.

SAGT

av andre

FOTO: NTB SCANPIX

Oslo-pris: For å få komipris må du visst bo i østlandsområdet.

Humor

* «Det kan i det hele tatt virke som om det ikke skjer noe som helst festlig utenfor hovedstaden. Det er dermed ikke til å undres over at folk i mer grise-grendte strøk synes utdelingen fremstår mer som en litt påkostet firmafest enn som et nasjonalt anliggende. Det er en fest for noen andre. Og andres fester er generelt uegnet som publikumssport. Ser man på de siste års nominerte i klassene for scenekunst er det svært langt mellom dem som ikke har adresse i østlandsområdet. De få gangene det skjer, skjer det så og si utelukkende etter at forestillingen er vist i Oslo. I klartekst: Har du ditt komiske virke andre steder, har du ikke nubbjans til å bli nominert, og langt mindre vinne en pris.» **Komiker Thomas Leikvoll med teorier om hvorfor Komiprisen sliter med synkende seertall, i et innlegg i Aftenposten.**

Ikke klovner

* «For å være ærlig, er det sant at nordmannen ikke har ry på seg for å være klovnen i rommet, noe som trolig er grunnen til at mange utlendinger tror at nordmenn kun ler når de har krampe i ansiktet. Men det er ikke fordi nordmenn ikke ler høyt og dunker deg hardt i ryggen når de synes noe er morsomt. De ler muligens ikke med et stort «ha ha», men det kan være at de ler inni seg, og smiler flyktig når de synes noe er hysterisk morsomt. Det er bare det at følelser som folk har i dette landet, er gjemt inni dem.»

Lorelou Desjardins, fransk blogger og spaltist i VG.

Nationen arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale bes ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. PFU holder til i Oslo, tlf. 22 40 50 40. Epost: pfu@presse.no

Husflidslagets viktige rolle

DAGENS GJEST

Det er klart situasjonen er alvorlig. Store deler av den norske kulturarven er satt i spill fordi rekrutteringen til tradisjonshåndverkene svikter. Men vi har Norges Husflidslag. Gudskjelov.

Det er så lett å ta tingene som en selvfølge. Bunaden, brødkurven, tollekniven og tyllbroderiet. Det dukker opp i skuffer og skap, det havner på loppemarkedet, altfor ofte koster det nesten ingenting fordi håndarbeid sjelden får den prisen det fortjener. En gang var norske byer og bygder fylt med skomakere, møbelsnekkere, urmakere, og gjørtlere. Håndverk som hadde gått i arv fra generasjon til generasjon, fra far til sønn og mor til datter. Men så skjedde det noe.

Først var det industrialismen som truet. Masseproduksjonen av varer skjøt fart på midten av 1800-tallet og gjorde mange håndverkere overflødige, truet bygdekunsten og skjøv hjemmeproduksjonen til side. Spinning, toving, plantefarging, veving og kurvfletting ble teknikker uten fremtid. Den første til å forstå hvor det bar, var samfunns- og kulturforskeren Eilert Sundt.

Ikke bare så han håndverket som var i ferd med å forsvinne, men også at det truet det mangesystemet som kjennetegnet deler av landets privatøkonomi. Selv skriver han i boken Om Husfliden i Norge (1867–1868) at det var bonden Ole Skattum på Østre Toten som gjorde ham oppmerksom på hjemmeindustriens betydning. Skattum og en husmann produserte årlig 12 000 treskjeer. Det ga ham et lite, men sikkert utkomme i ellers usikre tider. Og på reisene sine oppdaget Sundt at det fantes mange andre småprodusenter som Skattum.

Men noe måtte gjøres om folk skulle ha en attåtæring, og Sundt propaganderte for at forholdene måtte legges bedre til rette. Det skulle opplæring til, varene trengte distribusjon og det var behov for veiledning. På Hedemarken var det adjunkt ved Hamar Gymnasium, Hans H. Fleischer, som grep fatt i ideen. Den 22. mars 1900 var Hedemarkens Amts Husflidskomitee en kjensgjerning. Komiteen skulle stimulere produksjonen og sørge omsetning av varene.

Hedemarkingene var raske i vendingen og allerede året etter var utsalget på plass i Hotell Victorias gård på Hamar. Ingen dårlig

Sjur Harby

Sjur Harby er arkeolog og skribent

IKKE GLEM BØKKERNE

«En gang var norske byer og bygder fylt med skomakere, møbelsnekkere, urmakere, og gjørtlere.»

lokalisering siden det var der folk på gjennomreise gjerne tok inn når de besøkte byen. Utover i mellomkrigstiden ble det organisert underavdelinger og husflidssentraler flere steder i fylket. Elverum kom etter i 1907, Åmot i 1925, Stor-Elvdal i 1932 og Folldal 1934. Moderorganisasjonen, Norges Husflidslag, ble grunnlagt i 1910.

«**At arbeidsmanden forstår** sin dont og røtter sin gjerning, det legger selvfølelse i hans sjel og giver hans personlighet den rette holdning», skrev Sundt i innledningen til boken sin. Gjelder dette fremdeles? Tilsynelatende ikke. Rekrutteringen til mange av tradisjonshåndverkene stuper, skoler bygges uten sløyd- og håndarbeidssaler, glemsele truer material- og håndverkskunnskapen, forståelsen for og gleden over håndens gjerning forvitrer.

Derfor er Norges Husflidslag blitt en nasjonal nødvendighet. I flere tiår har medlemmene møysommelig arrangert sine kurs, registret gjenstander, dokumentert materialer og teknikker og formidlet kulturarven videre gjennom tallose utstillinger. Bare i 2015 ble det gjennomført mer enn 63 000 timer. Uten Husflidslagets flittige hender ville norsk kulturhistorie ha sett helt annerledes ut.

Sjefredaktør (konst):
Rino Andersen
rino.andersen@nationen.no

Politisk redaktør:
Kato Nykvist
kato.nykvist@nationen.no

Nyhetsredaktør (konst):
Alexander Gjermundshaug
alexander.gjermundshaug@nationen.no